

Welcome to Stairs 5

Generell del

Stairs i skolehverdagen

I *Stairs* har vi seks kapitler i hver bok, og tanken er at dere starter med kapittel 1 i august, og jobber dere igjennom boka i løpet av et skoleår. Siden boka har et rikt utvalg av tekster, kan du velge ut de tekstene og oppgavene som passer best for dine elever for at de best mulig skal nå målene i læreplanen.

For å trene de grunnleggende ferdighetene, er det viktig å arbeide med skriving, lesing, regning og digitale ferdigheter i engelskfaget, som i andre fag. I tillegg er det nødvendig å bruke tid på lytting og samtale, da det er sentrale ferdigheter i språk. Med en sparsomt timetall i engelskfaget (2 uketimer á 60 minutter på de fleste skoler), blir det din oppgave å se hvor skoen trykker hos dine elever, og trene på det som er mest nyttig for elevgruppen du har.

Stairs har tekster og oppgaver (skriftlige og digitale). Har du kontaktlæreransvar og flere timer i egen klasse, kan du integrere engelsk i andre fag, og dersom du er faglærer kan du samarbeide med kontaktlæreren om å “dryppe” litt engelsk i skolehverdagen hver dag. Det kan være

- en kort prat om morgenen med noen engelske spørsmål (for eksempel ukas øveord)
- noe engelsk på “fredagsprøven” som mange har hver uke
- *hangman* eller mimelek med engelske ord i spisepausen
- skrive engelske ord i penskriftlekse
- regne matematikkstykker på engelsk

Mange som praktiserer Vurdering for Læring bruker utgangsbilletter, eller “exit-lapper” som metode for underveisvurdering. Da kan for eksempel alle skrive et nytt ord de har lært på engelsk før de går ut i friminuttet på fredag.

Dersom klassen har noen faste oppgaver de gjør når de er ferdige med oppgaver, kan du skrive noen av grammatikkoppgavene vi har laget i lærerveiledningen (se under hvert kapittel), laminere dem og lage kort som elevene kan hente og arbeide med. Elevene skriver svarene i engelsk skrivebok.

<ill. inn der denne teksten står som et kort>

Pick a person and write five sentences about what he or she likes doing. The person can be Mum, Dad, Santa Claus, Donald Duck, Spiderman or someone in your class.

<ill. dame, mann, julenissen, Donald, Spiderman>

Dersom dere har tilgang til PC eller nettbrett i klasserommet, kan det også være greit å la elever som er raskt ferdige med oppgaver jobbe med *Stairs Online*.

Differensiering

For at det skal bli enklest mulig med tilpasset opplæring i engelskfaget, har vi tekster og oppgaver på tre nivåer fra 5. trinn. Disse nivåene går igjen i Textbook, Workbook og på Stairs Online. Tekstene og oppgavene i hvert underkapittel er innenfor samme tema, men ulike, slik at det ikke blir kjedelig å lese flere av dem.

Tekstene bør du som en hovedregel gjennomgå for elevene. Noen elever kan lese og ha utbytte av tekster på engelsk, men de aller fleste lærer mer av at dere arbeider med teksten sammen. Dette kan du godt gjøre med en hel klasse, og Tavleboka kan være et godt hjelpemiddel. Vi har tenkt at elevene skal få leselekse på det nivået som passer dem best. Derfor har vi step 1, step 2 og step 3.

Det kan være greit å sette av tid til å gjennomgå step 1-teksten tidlig i uka, da de svakeste trenger mest tid på å øve. De har spesielt god nytte av lydstøtte. Du kan gi lytting i lekse dersom dere har tilgang til strømmetjenesten (streaming).

Dersom du har svært stor spredning i nivå, og har ressurser til det (med assistent eller ressurslærer), kan du ta ut en gruppe og gjennomgå deres leselekse av og til. Vi vil ikke anbefale å gjøre det til en regel, for sterke elever kan ofte bidra med nyttige kommentarer og innspill, og er gode rollemodeller for de svakere elevene.

Hvis det tar for mye tid å gjennomgå tre ulike lesetekster på en uke, kan du gjerne la en lesetekst være lekse over en 14-dagers periode. Resten av leksen kan være skriveoppgaver, muntlige lekser eller digitale lekser. Da vil du få god tid til å gjennomgå alle tre nivåene på skolen.

Det er viktig å understreke at vi ikke tenker step 1, step 2 og step 3 som separate sporvalg, der en elev skal ligge på et bestemt nivå. Målet er at flest mulig elever skal komme lengst mulig i sin læring. Mange elever vil ligge mellom to nivåer, og bør oppmuntres i størst mulig grad til å strekke seg så langt de kan. En elev som vanligvis leser step 1, kan kanskje av og til lese step 2 dersom han eller hun har stor interesse for temaet eller får ekstra hjelp.

The G and Ts

I engelsk utdanning snakker man om the G and Ts, *the gifted and talented*. Undervisningen skal tilpasses alle elevene, også de som er ekstra begavet. Dersom du har svært sterke elever, som for eksempel har en engelskspråklig forelder, eller har bodd i et engelskspråklig land, kan du se på tekstene i Stairs med engelskspråklige bøker, fagtekster og avisartikler. La gjerne eleven skrive bokanmeldelse eller lage en presentasjon om en bok han eller hun har lest. Litteratur gir uendelige muligheter for å differensiere og variere. For at undervisningen ikke skal bli kjedelig, er det lurt å ta utgangspunkt i noe eleven er interessert i, og bygge videre på det. For eksempel å skrive en lengre oppgave om et selvvalgt emne. I slike tilfeller blir det viktig å gå i dialog med eleven og de foresatte. Det er viktig at de sterkeste elevene opplever mestring og at de ikke blir isolert fra fellesskapet i klassen. Dersom eleven har mulighet for forsert løp, kan han eller hun følge undervisningen for trinnet over. Hvis ikke skolen tilbyr denne muligheten kan eleven ha oppgaver med å instruere og hjelpe andre elever, lese tekster for klassen eller undersøke og finne svare på spørsmål og

problemstillinger som klassen lurer på. Sammen med eleven og de foresatte må du finne en balansegang mellom å delta i fellesskapet og få utfordringer på et passende nivå.

Lesestrategier

Vi leser ulike tekster på ulike måter og i forskjellig tempo, avhengig av formål ved lesingen og leseferdighet.

For å sikre at elevene har et godt verktøy for tekstforståelse, må de lære å ta i bruk ulike lesestrategier før-, under- og etter lesing. Det er viktig at de blir bevisstgjort på følgende: (Before reading)

Hva slags tekst er det de skal lese?

Hvorfor skal de lese teksten? (for å lære eller for underholdning)

Hva er det de skal lære fra denne teksten?

(After reading)

Hva har de lært etter å ha lest teksten?

Til flere av tekstene i Textbook vil elevene finne ikonene for førlesningsstrategier: *se på bilder, se på overskrifter, let etter ord du kan i teksten, hva tror du teksten handler om?* (ikonene plasseres i margin).

Disse ikonene er ikke lagt til hver tekst, men innimellom for å minne elevene på hvordan de bør tilnærme seg teksten.

Utover i lærerveiledningen vil du møte ikoner som minner deg og elevene dine på å bruke lesestrategiene under:

Before reading

- Aktivere tidligere kunnskap
  - o Hva kan du om dette temaet allerede?
- Forstå hva målet med lesingen er
  - o Hvorfor skal jeg lese denne teksten?
  - o Hva skal jeg lære?
- Velge passende strategi
  - o Hva slags tekst er det og hvordan skal jeg lese den?
- Bruke tekstens struktur for å forstå bedre
  - o Hvordan kan bilder, tittel, overskrifter og underoverskrifter hjelpe meg til å forstå?

During reading

- Fokuser og være oppmerksomme på hva de leser og hvor teksten byr på utfordringer
  - o Hva er typisk for denne teksttypen jeg nå leser? (skal jeg huske fakta, finne rimord, huske handlingen i fortellingen, finne tema?)
- Bruke oppklarende strategier når de ikke forstår
  - o Hvilke ord og uttrykk var vanskelig i denne teksten?
- Bruke sammenhengen i teksten for å forstå nye ord og uttrykk
  - o Hvordan kan jeg oppklare disse ordene og uttrykkene?

After reading

- Reflektere over hva de har lest og forstått
  - o Hva husker jeg spesielt godt fra teksten?

- Hvorfor husker jeg innholdet i teksten så godt?
- Oppfatte suksess som et resultat av innsats
  - Hva gjorde jeg for at jeg skulle huske innholdet?
- Kunne oppsummere det viktigste
  - Hvilke ord og uttrykk i teksten kan hjelpe meg med dette?
- Lete etter tilleggsinformasjon fra andre kilder
  - Hvor kan jeg finne ut mer om det jeg har lest om?

Faktatekster

Ved lesing av faktatekster er bakgrunnskunnskap avgjørende for hvor mye den enkelte elev forstår og lærer fra teksten. Derfor er det nødvendig å bevisstgjøre elevene i hva de allerede vet om et tema før dere går i gang med selve lesingen. Gjennom å dele informasjon både muntlig, og også skriftlig på tavla, får alle elevene tilgang på informasjonen. Der bakgrunnskunnskapen er svak i elevgruppa, kan dere i tillegg til samtale før tekstlesing, utdype tematikken gjennom å benytte lenker med filmer eller andre visuelle hjelpemidler.

Flytdiagram – når eleven ikke forstår teksten

Det er ikke uvanlig at elevene ikke forstår eller kan alle ord i en tekst de møter, men til tross for dette kan de klare å hente ut mening fra teksten. Strategiene de bruker vil hjelpe dem å forstå.

For å bevisstgjøre elevene på hvilke strategier de kan bruke, kan dere for eksempel jobbe med flytskjema. (Se Lise Iversen Kulbrandstad, 2010: Fagbokforlaget, Vigmostad & Bjørke AS, Lesing i utvikling – Teoretiske og didaktiske perspektiver).

Et flytskjema kan konkret vise hvordan eleven kan bruke strategier for å finne ut av hva ord og setninger i tekster betyr. Når eleven kommer til et ord eller en setning de ikke forstår, leser de setningen på nytt igjen, og deretter neste setning for å prøve å forstå ut fra sammenhengen. Hvis de likevel ikke skjønner hva det handler om, leser de hele avsnittet på nytt igjen. Om det ennå ikke gir mening kan de søke hjelp i en ordbok og/eller de kan spørre noen om hjelp. Det er viktig at elevene vet hva de kan gjøre når de ikke forstår teksten de leser. Gjennom et flytskjema lærer elevene å følge en "oppskrift" for hvordan de bedre kan forstå innholdet i teksten.

Modellering

Gjennom gjentatte eksemplifiseringer på lese- og tenkemåter i møte med tekst, får elevene hjelp til å etablere gode lese- og læringsstrategier. Læreren er en viktig rollemodell for sine elever.

Å lære strategier handler om å bevisstgjøre elevene i hvilke strategier som finnes og hvilke de bør velge ut fra teksttypen de leser.

I skjemaet under gir vi forslag til hvordan dere kan arbeide med ulike teksttyper på et generelt grunnlag.

Til den enkelte tekst vil du også finne tilpassede spørsmål for samtale.

Arbeid med teksttyper

Teksttype	Spørsmål til tekst	Legg merke til	Arbeidsmåter	Differensiering
Dialoger	Who is talking? What are they talking about? What kind of information do you get from the conversation? Can you find words and phrases that express politeness?	- Temaet for teksten - Høflighets-fraser - Sammenligne med eget språk	Dialoger egner seg godt for høytlesing og rollespill. De kan gjennomføres i par eller mindre grupper. Elevene kan lese eller lære dialogene utenat, og framføre for hverandre.	Dialogene kan differensieres ved å la elevene øve inn enten kun en eller flere roller. De elevene som er i stand til å lære replikker utenat, bør gjøre det.
Dikt	What is this poem about? How does the poem make you feel? How did you like the poem? Why do you like it/not like it? Does the poem rhyme? Find the rhyming words. Does the poem have a rhythm? How can you change the mood of the poem?	- Tema for diktet - Opplevelsen av diktet (humoristisk, alvorlig, spennende, tullele) - Finne rimord - Klappe rytmen - Lese med ulike stemmer	- Korlesing, alle elever leser diktet høyt sammen - Del klassen inn i grupper og fordel versene i diktet på gruppene - Lesestafett - La elevene øve diktet eller deler av diktet utenat - Framføring for fadderklassen, andre elever og lærere, og for foresatte	Vurder hvorvidt elevene er i stand til å lese hele diktet alene eller bare deler av det.
For-tellinger	Who is/are the main character/s in the story? How are the characters described? What happens in the story? Are there more than one topic in this story? Retell the story in your own words. Find the difficult words in the text.	- Leseforståelse - Bestemme hva slags type tekst - Innledning, midtdel, vendepunkt og avslutning - Gjenfortelling	La elevene: - Finne innledningen i teksten - Beskrive problemet i teksten - Finne ut hvordan problemet løses - Finne nøkkelord fra teksten og gjenfortelle den - Skrive sammen-drag av teksten	La elevene arbeide i par eller grupper. (La sterke og svake elever sitte sammen) Be elevene lese for hverandre La elevene velge ut avsnitt og lese og gjenfortelle innholdet på norsk eller engelsk.

Fakta-tekster	<p>What can you see in the pictures?</p> <p>What do the headlines tell you?</p> <p>What do you think the text is about?</p> <p>What do you already know about the topic?</p> <p>What do you hope to learn from this text?</p> <p>What have you learnt?</p> <p>What were the most interesting facts?</p> <p>Have you read any other texts about the same topic in other subjects? Name them.</p> <p>Would you like to learn more about this topic?</p> <p>What was difficult about this text?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Leseforståelse - Formulere hypoteser - Temaord - Fakta-kunnskap - Nøkkelord - Sammendrag - Organisering av kunnskapen de har tilegnet seg 	<ul style="list-style-type: none"> - Finne sentrale ord og begreper i teksten - Oversette eller finne norske begreper for ord på engelsk - Finne nøkkelord - Gjenfortelle - Finne ytterligere nye fakta om tema eller emnet de leser om - Bevisstgjøre dem på hva de visste før de leste teksten og hva de har lært (to-kolonne notat) - Organisere og systematisere kunnskapen de har tilegnet seg - Skrive sammendrag 	<p>Gjenfortelling for elever som leser mye på step 1, kan være vanskelig, be dem derfor å huske noen fakta fra teksten, ikke nødvendigvis alle.</p> <p>Kan også være nøkkelord, korte beskrivelser etc.</p>
Til alle teksttyper	<p>Synonymer:</p> <p>Can you find another word for ...?</p> <p>Antonymer:</p> <p>Can you find the opposite of the word ...?</p> <p>Look and listen to this word (...). Is there another word that sounds similar, but is written differently?</p> <p>Can the word (...) belong to another word class?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Finne synonymer og/eller antonymer til utvalgte ord - Finne ord som skrives ulikt, men uttales likt (homonymer: <i>meet – meat</i>), - Knytte ord i teksten opp mot andre ord som uttales likt. - Finne ord som skrives likt, men som tilhører ulike ordklasser, eks. <i>jump</i> (å hoppe (verb), et hopp (substantiv)) 		

Høytlesing

Gjennom å lese høyt, i kor eller delta i lesestafetter øver elevene på å høre seg selv og andre uttale ord og setninger. Elevene hermer etter læreren og medelever, de lytter aktivt for å få til egen uttale. Høytlesingen fungerer som modell for elevene når de skal lese på egen hånd.

Samtale

Når dere har lest teksten flere ganger og på flere måter, er det naturlig å ha en samtale eller diskusjon i etterkant.

Samtalen er med på å fremme metakognitiv bevissthet om tekstens innhold. Ved å dele tanker og ideer knyttet til teksten, får elevene mulighet til å lytte til hvordan medelever oppfatter tekstens innhold, hva som fikk dem til å oppfatte det slik og hva de andre har lært fra eller synes om teksten.

Denne måten å dele tanker og ideer på er med på å bevisstgjøre elevens forhold til teksten, teksttypen og sin egen læring.

Nivådelingen i Stairs

Step 1

<trappeikon step 1>

Tekstene på step 1 er korte og har et enkelt språk og innhold. På 5. trinn er tekstene fortrinnsvis skrevet i presens, og med flest mulig kjente og lydrette ord. Vi har brukt færrest mulig sammentrekninger, og da helst *can't* og *don't* som vi har grundig gjennomgått i kapitlet.

Tekster på step 1 har alltid lesestøttende illustrasjoner. Ofte kan dere lese det meste av innholdet i teksten ut av illustrasjonen dersom dere bruker tid på å samtale om den.

I Workbook har vi oppgaveinstruksjoner på norsk for step 1. Disse oppgavene har også flere nøkkelord, setningsstartere og generelt mer stillas enn oppgavene på step 2 og step 3. Vi har også illustrasjoner som kan hjelpe forståelsen.

Det er en viss progresjon i oppgavene på step 1, men den er langsommere enn på step 2 og step 3.

Oppgavene og tekstene på step 1 er ikke skrevet spesielt for spesialundervisning, men vi vet av egen og fra andres erfaring at tekster og oppgaver på step 1 godt kan passe for en god del av elevene som har IOP i engelsk.

Stairs er et verktøy som skal brukes til å nå målene i læreplanen. Av erfaring vet vi at alle elever ikke alltid når alle målene. Dersom en elev skal nå målene i læreplanen, bør han eller hun kunne mestre oppgavene på step 2. Det er ikke alle elever som når disse målene, men step 1 er et trinn på veien, og for at elevene skal lære noe, er det nødvendig å starte med tekster og oppgaver som ligger så nært elevens eget ferdighets- og kunnskapsnivå at han eller hun har muligheten for mestring.

Step 2

<trappeikon step 2>

På step 2 har vi en noe raskere progresjon. Tekstene er lengre og mer komplekse. Det blir ofte galt å snakke om "gjennomsnittseleven", men de fleste elever bør komme seg opp på et nivå der de mester å lese tekster på step 2. Elevene møter litt flere ukjente ord, og innholdet er mer krevende å forstå. Oppgavene er også mer arbeidskrevende.

I Workbook er oppgaveinstruksjonene på engelsk og norsk.

Step 3

<trappeikon step 3>

Tekstene og oppgavene på step 3 skal by på utfordring for elevene. Tekstene er mindre tilgjengelige, om de ikke alltid er lengre, så krever de likevel mer av leseren. Det kan være vanskeligere ord eller et mer abstrakt innhold.

Oppgavene på step 3 gir mindre stillas og skrive støtte, og krever dermed mer selvstendighet og språkforståelse. Eksempler på oppgaver for step 3 kan være å skrive en bokanmeldelse, en forfatterbiografi, et dikt eller å holde en minipresentasjon.

I Workbook er oppgaveinstruksjonene kun på engelsk.

Stairs Online er delt inn på samme måte i step 1, step 2 og step 3, se s. 00.

<trappeikon 1,2,3>

Grammatikken i Stairs er fellesstoff, og spiller en viktig rolle for å nå målet i læreplanen som sier at elevene skal kunne: *"Bruke grunnleggende mønstre for rettskriving, ordbøying, setnings- og tekstbygging i produksjon av tekst"*

Grammatikksidene kjennetegnes ved de lilla og grønne fargene som går igjen i Textbook, Workbook og Stairs Online. Oppgavene i Grammar har vi valgt å sette 1,2,3 på, fordi vi mener det er viktig at alle elever får et godt grunnlag i grammatikk. Alle elever bør gjøre disse oppgavene så langt de klarer. Grammatikksidene i Workbook begynner med de enkleste oppgavene, og blir gradvis vanskeligere. På grammatikksidene i denne lærerveiledningen finner du forslag til hvordan du kan gi ekstra oppgaver til elever som arbeider raskt eller trenger ekstra utfordringer.

Stillasbygging og differensiering i skriftlige arbeider

Stillasbygging er viktig for at flest mulig av elevene skal ha anledning til å nå læreplanmålene. Gjennom å presentere elevene for gode stillaser, gir du dem gode verktøy til selv å kunne jobbe med tekst.

Stillasbygging gir også mulighet for god differensiering. Elevene får til resultater i form av mer eller mindre avanserte tekster.

I hvert kapittel finner dere tekstskaping i form av Writing-siden. Her ligger det modelltekster, som dere kan gjennomgå sammen i Tavleboka.

Vis hvordan ord i modellteksten kan erstattes av et annet, eller hvordan et problem i en fortelling kan byttes ut med et annet. Faglig sterke elever vil i større grad kunne legge til

elementer og endre teksten enn elever som er faglig svakere, derfor legger dette til rette for en reell differensiering.

Stairs Online

Elevnettstedet til *Stairs* heter *Stairs Online* og er delt inn i trinn fra 5.trinn til 7. trinn. Oppgavesidene er åpne, gratis og krever ingen lisens eller pålogging. Under alle fanene finner dere oppgaver på step 1, step 2 og step 3.

Chapters

Under denne fanen finner dere kapitteloppgaver til tekstene i Textbook. Kapitlene fra *Stairs* utgave 1 og *Stairs* utgave 2 ligger parallelt (1st edition, 2nd edition). Her kan elevene trene på ordforråd og leseforståelse på mange ulike måter. Mange av oppgavene krever at elevene skriver setninger, legg merke til at for å få rett svar, må det være punktum og stor bokstav samt riktig bruk av mellom.

Grammar

Grammatikkoppgavene er delt inn etter temaer. Over oppgavene finner dere en side med forklaring av tematikken på engelsk. Du kan gjerne gjennomgå disse forklaringene med elevene. Slik får de trent inn de engelske ordene for ordklasser og bøyningsformer. Det kan gi enda bedre differensieringsmuligheter, fordi du da senere kan gi elevene oppgaver fra utenlandske nettressurser som for eksempel British Council. Grammatikkoppgavene byr på trening og drill, som er nyttig og ofte virker mer motiverende når eleven kan jobbe digitalt.

Genres

Stairs Online Genres er et digitalt skriveverksted. Her finner du modelltekster på step 1, step 2 og step 3. Disse kan du bruke sammen med elevene og du kan enkelt vise hvordan en tekst er bygget opp ved å bruke analyseverktøyet. Du kan trykke på knapper der du viser de ulike delene i teksten. Du kan også uthve ulike typer ord, som substantiv, adjektiv, datoer, hilseord, smilefjes eller andre ord og uttrykk som hører med i den teksttypen dere arbeider med.

<skjerm bilde med analyseverktøy>

Ved siden av teksten står det glosser, slik at elevene selv skal kunne lese og forstå teksten uten å måtte slå opp i en ordbok.

Hvis dere trykker på knappen *Write*, kommer det opp et skjema med samme oppbygging som modellteksten. I hver boks er det et spørsmålstegn som eleven kan trykke på for å få hjelp. På step 1 er denne hjelpen gitt på norsk, ellers er den på engelsk. Dette skjemaet skal fungere som stillas for elevens skriving. Når han eller hun er ferdig med teksten, og har valgt bilde, trykker eleven på *Preview*. Da vises teksten med illustrasjon slik det blir. Dersom eleven er ferdig, kan den skrives ut. Hvis ikke, trykk på *Back to editing* og skriv ferdig.

Du bør gjennomgå og modellere skriving med *Stairs Online* før du slipper elevene løs på oppgaven. Avhengig av nivået i klassen, velger dere å fordype dere i ett nivå, så kan du raskt gå igjennom ulikhetene mellom step 1, step 2 og step 3. Dette kan ta litt tid. Dersom du har en dobbelttime til disposisjon, kan du gjennomgå dette samme time som elevene skriver. Hvis dere har enkelttimer, kan du bruke en hel time til gjennomgang, og

en hel time til skriving. Elevene har ingen lagringsmulighet i Stairs Online, men de kan kopiere tekst og bilde over i et tekstdokument dersom de vil lagre det på sin egen brukerprofil. Da kan de også legge det i innleveringsmapper hvis du foretrekker digitale innleveringer.

Dersom dere ikke har mulighet for å skrive på pc på skolen, kan også disse oppgavene gis som lekse dersom elevene har tilgang til pc med internett hjemme.

Tavlebok

Tavlebøker til Textbook og Workbook er en del av den digitale lærerressursen til Stairs. I Tavlebøkene kan du legge inn notater og lenker som du skal bruke i din undervisning. Det gjør at de tilpasses deg og din elevgruppe, og i så måte er helt unike.

Gjennomgang av tekst

Ved gjennomgang av nye tekster kan du bruke Tavleboka til Textbook aktivt i forhold til å finne fram til ord, begreper eller fraser som kan være vanskelige for elevene å forstå. Du kan også bruke Tavleboka når de skal arbeide med fortellinger. Da kan en oppgave være å finne fram til tekstens innledning, problemstilling, handlingsdel og avslutning. Ved lesing av faktatekster, kan elevene komme fram og markere faktaene de har funnet. La gjerne flere elever få komme opp og bruke verktøyet og vise hva de har lært. Til arbeid med dikt kan Tavleboka brukes til understreking av rimord og arbeid med synonymer og antonymer for å nevne noe.

Grammar egner seg også godt til å gjennomgå med Tavlebok. Da kan elevene komme opp og streke under verb i ulike tider, finne og streke under substantiv i entall og flertall, samt finne og streke under bøyningsformer av adjektiv.

Du kan også bruke Tavleboka til å gjennomgå oppgaver i Workbook. Bruk Tavleboka til å vise, forklare og gjennomgå eksemplene til oppgavene før elevene jobber på egenhånd. Ved felles gjennomgang kan også elevene komme opp og skrive inn i Tavleboka.

Det kan være nyttig å ha Speaking og Writing sidene i Tavleboka tilgjengelige når du arbeider med differensiering. Dere kan endre modelltekstene med enkle grep og skrive nye versjoner inn på egen tavle, Whiteboard eller overhead.

Oppstart av et kapittel

Hvert kapittel i *Stairs* Textbook starter med et kapitteloppslag som presenterer periodens tema. Disse sidene skal gi eleven en oversikt over hva dere skal jobbe med i perioden. Du bør derfor sette av litt tid til å gjennomgå disse sidene sammen med elevene. Tavleboka er et utmerket verktøy til gjennomgang.

< i illustrasjon/faksimile fra tekstboka – kapittel 1, venstre side >

På den venstre siden finner du en overskrift, en illustrasjon og en introtekst på engelsk som henvender seg til eleven. Her bør dere lese teksten sammen, og du kan gjerne oversette den eller gjenfortelle den på norsk dersom klassen din har behov for det. Denne teksten er ikke tenkt som lekse, men til felles gjennomgang.

<faksimile av høyresiden til kapitteloppslaget kap 1 >

På den høyre siden i kapitteloppslaget finner du læringsmålene for perioden, en oversikt over viktige ord, og tema for grammatikk, speaking og writing.

Læringsmålene bør du gjennomgå, og disse bør også stå på uke-/periodeplanen. De bør også stå på engelsksiden i læringsplattformen, dersom dere har en egen side for engelsk. Lag gjerne en plakat med målene, laminer den og bruke den flere ganger. Samle disse i en kasse eller perm og la dem kan gå i arv fra lærer til lærer etter hvert som dere bytter trinn.

Ordene er delt inn i ordklasser. På femte trinn bør elevene kjenne til ordklassene adjektiv, verb og substantiv. Phrases er uttrykk eller fraser, og bør læres utenat, slik at språket blir mer engelsk, ikke direkte oversatt fra norsk.

Når dere skal lære inn nye ord, kan dette gjøres på ulike måter. Les ordet og gjenta det på engelsk. Snakk gjerne om hva det betyr på norsk. Dere kan også gjøre disse aktivitetene:

- Ha Hangman med ordene
- Skrive ordene på tavla og viske ut vokalene. Elevene gjetter hvilke ord som står der.
- Mime ordene
- Finne synonymer og antonymer til ordene (på engelsk)
- Tegne noen av ordene og lage ordkort
- Skrive setninger med ordene
- Skrive en liten tekst der ordene er med.
- Lage wordsearch og bytte oppgaver to og to (kopierer opp rutenett eller klipp opp en rutebok med kvadratiske ruter)

De tre siste punktene kan godt passe som lekse.

Nederst i høyre hjørne har hvert kapittel et kort slagord som reflekterer innholdet i kapitlet. Dette kan dere snakke om betydningen av, og dermed utvide elevenes ordforråd.

Streamingtjeneste og lyd

I likhet med tidligere har lyden til Stairs blitt spilt inn på cd. Du kan også spille av det meste av lyden i Tavlebok. Klikk på lydikonet, du får opp et vindu med en mediespiller der du kan spille av lyden til hver side.

Det er nå også mulig å få tilgang til Stairs lydfiler via streamingtjeneste (**kommer i løpet av høsten 2014**). Lisens til denne kan skolen kjøpe på cdu.no. Med denne tjenesten kan elevene spille av lyden der de er og øve uttale med gode modeller også hjemmefra.

Stairs nettsted for lærere

På cdu.no finner du også den digitale nettressursen for lærere. Her kan du logge deg på og skrive ut kopioriginaler og prøver. Du vil også finne nyttige lenker og tips til undervisningen.

Det vil også her bli tilgjengelig halvårsprøver i engelsk som er lagt inn i Vokal, slik at de rettes automatisk.

Metodisk del

Chapter 1

Meeting People

Textbook side 6-35, Workbook 4-23

<Samme kapittelfarge som i TB>

Kunnskapsløftet 2013

Språklæring	- identifisere og bruke ulike situasjoner og læringsstrategier for å utvide egne ferdigheter i engelsk
Muntlig kommunikasjon	- bruke høflighetsuttrykk og situasjonsrelaterte uttrykk - innlede, holde i gang og avslutte samtaler knyttet til kjente situasjoner
Skriftlig kommunikasjon	- bruke digitale verktøy og andre hjelpemidler for å finne relevant informasjon og lage ulike typer tekster
Kultur, samfunn og litteratur	- samtale om levesett og omgangsformer i ulike kulturer i engelskspråklige land og i Norge, deriblant samisk kultur

Can do

Mål i Textbook	Jeg kan: <ul style="list-style-type: none"> - snakke om tid og tall - bruke engelske høflighetsuttrykk - samtale på engelsk om kjente situasjoner - samtale om levesett i ulike kulturer
----------------	---

Kapitteltema	Meeting people <ul style="list-style-type: none"> - presentere seg for hverandre - stille spørsmål - svare på spørsmål - dagligtale - høflighetsfraser
Gloser fra kapittelintroen	Adjektiver: <i>busy, funny, important, odd, quiet</i> Verb: <i>bring, meet, stay, think, visit, watch</i> Substantiv: <i>cone, mosquitos, people, tent, trip</i> Fraser: <i>new friends, How are you?, Nice to meet you!</i>
Teksttyper, sjangere	Dialoger Fortellinger Lister

	Intervju
Grammar	Spørreord: <i>who, what, when, where, why, which, how?</i> Verb: <i>to be</i> (presens)
Speaking	Kunne presentere seg selv, fortelle om seg selv og kommunisere for å bli kjent.
Writing	Personbeskrivelse – Description
Stairs Online: stairs.cdu.no	Chapter – Chapter 1 – Meeting people Genres – Description Grammar – Verbs og Questions and answers

Kapitteloppslag

Textbook side 6-7

Kapitteloppslaget er ment som en introduksjon til kapitlet. *Meeting People* handler om å møte mennesker, og å kommunisere med disse.

Start gjerne med å 'lese' kapittelillustrasjonen.

- "How many faces can you see?"
- "How many boys/girls can you see?"
- "Choose one and describe him/her."

Gå i rolle – du modellerer først.

Tegn "et ansikt" på din pekefinger. La ansiktet presentere seg for elevene dine. Tegn deretter "et ansikt" på den andre pekefingeren og la fingrene "snakke" med hverandre. La elevene tegne et ansikt på sin pekefinger. Sett dem sammen i par og la dem presentere seg for hverandre.

Hi! I am Sam/Sara. Nice to meet you! I come from ... I speak ... etc.

Intrroteksten

Les intrroteksten. Snakk deretter sammen om hvilke land dere tror barna kommer fra, hvilke språk de snakker og lærer. Snakk om hvilke situasjoner elevene har vært i hvor de selv har måtte snakke engelsk. Kjenner de noen som har engelsk som morsmål, hvor kommer de fra? Hvilke land i verden har engelsk som språk? Osv. Bruk gjerne engelsk som kommunikasjonsspråk.

Mål – Jeg kan ...

Det er viktig at elevene vet hva målet med arbeidet med kapitlet er. Gå derfor gjennom og forklar *Jeg kan*: på side 7. Når arbeidet med kapitlet er avsluttet kan det være lurt å gå tilbake til oppslaget, og se om målene er nådd.

Presenter også de ulike ordene og uttrykkene. Snakk om ordklassene, her møter elevene grunnformene i alfabetisk rekkefølge. Hvis klassen er moden for det kan dere også nevne: adjektiv – gradbøying, verb – infinitivsmerke og ulike tider, substantiv – artikler, a/an/the, og entall- og flertallsformer.

En aktivitet som øver ordforståelsen kan være å la elevene sette sammen ord fra de ulike ordklassene til meningsbærende uttrykk:

important people, busy people, odd people, funny tent, funny trip, busy mosquitos etc.

Her kan dette samtidig være en forøvelse til beskrivelse som kommer under Writing.

Ved presentasjon av Grammar, Speaking og Writing, relater hele tiden til elevenes forkunnskaper.

<Enjoy meeting people!>

Home and away <Underkapittel>

Textbook side 8-17, Workbook side 4-11

Tekstene i dette underkapitlet handler om møter mellom mennesker på reiser og i eget nærmiljø. Siden ikke alle har mulighet for lange reiser til inn- og utland, har vi fokusert på beste ferieminne uavhengig av hvor de har vært.

Sjangrene i underkapitlet er:

- dialoger
- fortelling

Oppgavene i Workbook legger opp til arbeid både individuelt og i par eller mindre grupper.

På nettstedet Stairs Online finner dere oppgaver til hvert underkapittel under Chapters, og til grammatikktemaene under Grammar.

On the plane < Step1 (trapp)>

Textbook side 8

Dialog

Tema: Bestilling av mat og drikke og bruk av høflighetsfraser

Dialogen legger vekt på å trene hvordan man bestiller mat og drikke. På reise til de britiske øyer er det viktig å forstå kodene for britisk høflighet. I teksten har vi brukt ordet *please* og frasen *thank you, very much*.

Ordet *please* er skrevet i sort i snakkeboblene for å fokusere nettopp på dette.

Reading strategies <Ikoner for lesestrategier>

Ikonene for lesestrategier møter elevene for første gang på side 3 i Textbook, og de presenteres med ulike mellomrom utover i boka som en påminning om hvordan eleven kan arbeide med leseforståelse.

Before reading

Start med å tømme overskrift og bilde eller illustrasjon for informasjon. La elevene få tenke høyt om hva de tror teksten handler om.

- *Read the title On the plane and look at the illustration. What do you think this text is about?*

- *Have you ever been on a plane?*
- *What do you do when you travel on a plane?*

During reading

Spill av et eller flere avsnitt av teksten. Oppsummer og still spørsmål om det de har lyttet til – Hva har skjedd? Hva bestiller guttene? Sammenhold innholdet i teksten med hva elevene tenkte ville skje. Stemte antakelsene deres?

- *Did what you thought would happen, happen?*
- *Have you ever met and talked to someone on a plane, a train or a bus?*
- *What did you talk about?*

Les eller lytt til resten av teksten. La elevene gå sammen tre og tre og øve dialogen mens du går rundt og lytter.

After reading

Hvordan endte det? Sluttet teksten slik elevene trodde?

- *What happened in the end?*

Elevene kan gå i gruppe og lage et sammendrag av teksten, for så å presentere det for klassen.

Bruk spørsmålene i Activity og samtale om elevenes eventuelle egne erfaringer om bord i fly.

- *Have you ever ordered anything on board a plane?*
- *What would you like to order when you travel by plane?*

La elevene komme opp til tavla og skrive hva de kan få bestilt om bord i et fly.

Elevaktivitet – Rollespill – Servering ombord i fly

Sett av tiden før lunsj – ca. 30 minutter.

Rekvisitter: elevenes matpakker og deres drikke/skolemelk med navn på, samt oppdelt frukt. Dette må være samlet inn på forhånd.

Etter å ha gjennomgått og hatt dialogen i lekse kan dere spille et rollespill der elevene later som de er om bord i et fly. De kan velge om de vil være voksne eller barn. Sett opp to rader med tre og tre stoler sammen i klasserommet.

Lærer og et par elever er *flight attendants*, mens de andre er passasjerer. Flyvertene tar opp bestillingen for så å hente elevenes matpakke, samt drikke og frukt og dele ut.

Elevene må bruke høflighetsord og fraser som dere har gjennomgått.

Øvelsen kan repeteres ved flere anledninger.

<Glosefelt:>

- *flight attendant* (ikke knyttet til kjønn, tidligere: *air stewardess/steward*)
- *crisps* på britisk engelsk heter *chips* på amerikansk engelsk. *Chips* på britisk engelsk heter *fries* på amerikansk engelsk (*pommes frites*)
- "Would you like ..." (høflig måte å spørre på)

<Ikon for Step 1>

Workbook side 4

Oppgave 1-2 har fokus på begrepstrening/ordinnlæring

Oppgave 3 omhandler setningsforståelse.

Bruk gjerne Tavleboka ved gjennomgang av oppgavene, og la elevene komme opp og skrive i denne.

Making friends - dialog

<Ikon for Step1>

Textbook side 9

Tema: Dialog der man øver på å fortelle om seg selv.

Se side **00** for gjennomgang av dialog.

Lytt og gjennomgå teksten sammen med elevene. Lytt til lydsporet i Tavleboka eller CD-en. Ta for dere William og Thomas, en av gangen, og la elevene komme opp og understreke i Tavleboka hva de har fått vite om personen.

Facts

Faktaruten kan også brukes som utgangspunkt for samtale. Har noen av elevene reist alene? Hvor reiste de? Fikk de hjelp av mannskap eller andre?

Elevaktivitet – Ask and tell – utgangspunkt i foto

Be elevene ta med et bilde av dem selv med familie, venner eller et kjæledyr. La dem sitte i par og spørre og fortelle hverandre om hvem og hva de ser på bildet. Plukk ut noen som viser bildet sitt til hele klassen, og la de andre elevene spørre spørsmål. Gjennomgå gjerne Grammarsidene med spørreordene før aktiviteten. Øvelsen bør også gjøres etter at elevene har vært gjennom oppgavene i Workbook.

<Glosefelt>

- *where, how many*
- *aunt, next time*
- *he can be a real monster* – han kan være sur/sint/irriterende)
- *plane* – *airplane* (amerikansk), *aeroplane* (engelsk)
- *crew* (mannskap, besetning)

<Ikon for Step 1>

Workbook side 5-7

I **oppgave 4** er fokuset ordinnlæring og begrepsforståelse. I **oppgave 5 og 6** skal elevene lage et tankekart. Først ut fra tekst, så om seg selv og sin familie.

Dersom elevene blir fort ferdig kan de presentere tankekartet sitt for en annen elev.

Oppgave 7 og 8 trener tekstforståelse.

Junior journalist – dialog / intervju

<Ikona for Step2 (trapp) >

Textbook side 10-11

Se side 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: Intervju der vi får informasjon om hvordan det er å være fremmed i Norge.

Teksten omhandler Norway Cup (verdens største fotballturnering for barn). Vi møter to barn som jobber som journalister på turneringen. I teksten (intervjuet) møter elevene noen av spørreordene.

Etter å ha gjennomgått teksten og snakket om spørsmålene i Activity, be en elev komme opp og markere spørreordene. Be samtidig elevene om å finne ut hvilke spørreord som ikke er brukt i teksten, for så å skrive dem opp på tavla.

Be elevene komme med forslag til spørsmål journalistene kunne ha stilt til Sarah, og notere dem i skriveboka si.

Det kan her være naturlig å samtale om ulike arrangement som elevene kjenner til (*music festivals, scout camps, etc*), og oppdrag barn/unge kan ha på slike arrangementer.

Elevaktivitet – Finn ordet – begrepsinnlæring

Lag tosidige kort med et ord på den ene siden og forklaring på den andre (se kopieringsoriginal på nett, **kommer**). En elev trekker et kort, leser forklaringen høyt, og de andre forsøker å gjette ordet. Den som klarer å gjette riktig får lese forklaringen av neste ord. Denne øvelsen egner seg godt til ordinnlæring og skaper variasjon i undervisningen.

< i gloserte >

junior – *a person who is younger than a grown up, the opposite of senior*

journalist – *someone who interviews and/or writes about people, subjects or incidents*

radio – *a mass medium you can listen to*

friend – *someone you like and often hang out with*

food – *something you eat when you are hungry*

country – *a limited area where people often speak the same language and have the same government etc.*

Samtalespørsmål:

- *What other tournaments or camps are there for young people?*
- *What tournaments / camps have you been to?*

<Glosefelt:>

- *at first* – til å begynne med
- *we are in the lead* – vi leder
- *match* (substantiv) kan erstattes med *game* (substantiv), ordet *match* (verb) kan også bety at noe passer sammen
- *football* er den europeiske formen for fotball som kalles *soccer* i USA

Facts

Ordet 0 (null) på engelsk heter *nil* når man snakker om poeng i fotball eller andre spill. Tallet null heter *zero*. Null i betydningen ingenting er *naught*. Kaller man en person et null, sier man *nobody*. I teknologi brukes *null*.

Ikon for Step 2

Workbook side 7-9

Oppgave 9-11 har fokus på ordinnlæring og sammensatte ord. Før oppgave 11 som går på å lage spørsmål og svar, er det klokt å ha gjennomgått spørreordene og hvordan man stiller spørsmål. Det kan også være lurt å ha snakket om hva man kan spørre en person om: - *What can you ask a person about?*

Pals United – dialog

<Ikon for Step2 (trapp)>

Textbook side 12-13

Se side 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: Finne riktig karakter/person ut fra tekstbeskrivelse

Teksten krever at elevene kan forstå beskrivelsen i teksten og ut fra den finne fram til hvem på laget som er hvem. Her kan dere i tillegg til temaene verb og spørreord fra Grammarsidene (side 18-19), også finne substantiv og adjektiv som er viktige ord når man skal beskrive (repetisjon fra 4.trinn).

Bruk spørreordene når dere samtaler om teksten. Elevene får trening i å lete i teksten for å finne fram til beskrivelsene. Dette er fin for-trening for elevene i forhold til elevaktiviteten som er foreslått lenger ned.

Spørresetninger:

- *What is Pals United?*
- *Who is Scruffy?*
- *What does Scruffy look like?*
- *Why does Molly not like to comb her hair?*
- *What is Molly wearing?*
- *When does Molly eat a lolly?*
- *Why does Stanley suppose you can call him the Boss?*
- *Who decides who gets the ball?*
- *How does Stanley feel when the team loses?*
- *When does Bert put on his lucky socks?*
- *Why is this team such good pals?*

Du kan skrive setningene i Tavleboka eller på en digital tavle på forhånd. Fjern gjerne noen av spørreordene og be elevene forsøke å finne fram til hvilket av ordene som skal inn i spørresetningen.

Be elevene svare på spørsmålene.

Synonymer

Forklar gjerne synonymer for elevene da dette kommer i Workbook. Arbeid med synonymer er en fin måte å utvide ordforrådet på.

look (see/watch) – pals (friends) – portrait (picture/photo) – guess (find out) – love (like) – spot (see) – like (enjoy) – angry (furious)

<Glosefelt>

half time – ved pause

spot – få øye på (kan også bety flekk)

bird watching – fugletitting

team-mates – lagkamerater

Utgangspunkt for samtale:

- *Stanley says that he hates losing. How do you feel about losing?*
- *How many people in your class play football? What teams do they play on? Describe your team to the rest of the class.*

Elevaktivitet – Gjett hvem – personbeskrivelse

En elev reiser seg. Be de andre elevene om å beskrive vedkommende. Skriv opp setningene deres på tavla. Disse kan være modelltekst for elevene når de skal lage egne beskrivelser.

Be deretter elevene beskrive en av klassekameratene sine uten å avsløre hvem det er. De kan godt sitte i par og lage en beskrivelse, slik at de hjelper hverandre. Deretter presenterer de beskrivelsen i mindre grupper eller for resten av klassen, og de andre gjetter hvem som blir beskrevet.

<Ikon for Step 2 >

Workbook side 9-10

Oppgave 12-14 – Fokus på beskrivelser. Bruk av adjektiv står sentralt.

There is something in the water, Mum – fortelling

<Ikon for Step 3 (trapp) >

Textbook side 14-17

Se side 00 for gjennomgang av fortelling.

Tema: opplevelser på en feriereise

Fortellingen er en lengre tekst, skrevet i fortid. Som lekse er den beregnet for den sterke leseren. Det er et barn som forteller.

Bruk lesestrategiene som beskrevet på side 3 i Textbook.

Be elevene bruke bildene til teksten aktivt til å finne ut hvor handlingen finner sted og hva som blir funnet, før dere går i gang med lesingen.

Samtalespørsmål:

- *What can you see in the pictures?*
- *Where do you think this story is situated?*
- *From reading the title and looking at the drawing, what do you think happens in the story?*
- *Have you ever found anything in the water or elsewhere, yourself? If so, what was it and what did you do with it?*

<Glosefelt>

- *thought it best* – mente det var best
- *to my mother's surprise* – til min mors forbauselse
- *time to act* – på tide å gjøre noe, *act* kan også bety å oppføre seg eller å spille teater
- *to her disappointment* – til hennes skuffelse
- *honeymoon* – bryllupsreise
- *decided to* – bestemte seg for å
- *advise* – (verb) råde noen til, men ordet *advice* (substantiv)
- *came by post* – kom med posten, *came by* er preposisjonsuttrykk som brukes om kommunikasjon- og reisemåter (*by e-mail, by delivery service, by train, by boat, by car, by plane*)

Facts

300 € – three hundred euro, *euro* brukes likt i entall og flertall

<Ikon for Step 3>

Workbook side 11

Oppgave 15 - sammendrag

Før elevene går i gang med oppgaven er det klokt å gjennom spørsmålene i hjelperuten. Disse spørsmålene er ment for å hjelpe elevene i gang med å skrive. Dere kan også sammen notere nøkkelord før elevene setter i gang. Det er viktig å understreke at elevene skal bruke bildene (tegneserien) som utgangspunkt for sammendraget. Før de skriver takkebrevet i oppgave b) kan det være lurt å ha snakket litt om hvordan man setter opp et brev.

GRAMMAR

Textbook side 18-19

Verb - to be

På Grammarsidene finner du eksempler og regler. Bruk gjerne elevene i klassen når du forklarer. Start med å si "I am a teacher" eller "I am ...(navnet ditt)" om deg selv, pek på en elev. Si "He is ...(navnet)" " ... (navn på elev) is a student". Forklar at:

1.person (i grammatikk) er den som snakker.

2.person er den du snakker til

3.person er den du snakker om

Vi skiller også mellom entall og flertall. Repeter at *you* både kan bety du og dere.

Vi anbefaler at elevene lærer bøyingen av verbet *to be* utenat.

<Ikon for Step 3>

Workbook side 12

Oppgave 16 øver riktig form av *to be* i presens.

Dere finner flere øvingsoppgaver på Stairs Online – Grammar - Verbs.

Spørreordene

Bruk gjerne reglen *Who is this cow?* i Textbook side 19, og la elevene lære denne utenat. La elevene stille hverandre spørsmål. I starten kan det være hensiktsmessig å la dem arbeide i par eller mindre grupper.

Ikon for Step 3

Workbook side 12-13

Oppgave 17-20 øver spørreordene. Disse har du gjennomgått med elevene tidligere, slik at det ikke skal være ukjent for dem.

Det er flere øveoppgaver på Stairs Online – Grammar – Questions and answers

Summer memories <Underkapittel >

Textbook side 20-33, Workbook side 14-22

Tekstene i dette underkapitlet tar for seg typiske sommeraktiviteter sammen med familie og nye og gamle venner.

Everlasting? - dialog

<Ikon for Step1 (trapp) >

Textbook side 20-21

Se side 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: Bli kjent, samarbeid, tid

Dialogen er kort og enkel.

Before reading

Bruk illustrasjonen til å samtale om hvor handlingen finner sted og hvem som er med i teksten.

- *Who do you think the boys are?*
- *Where are the boys?*
- *What are they doing?*
- *Why do you think Martin looks at his watch?*

Aktiver også elevenes forkunnskaper om tematikken. Eller du kan bruke disse til oppsummering etter at teksten er lest (After reading).

- *Have you ever been to a beach?*
- *Where were you?*

- *With whom were you?*
- *When was it?*

During reading

Spill av lyden fram til og med først del. Repeter hva teksten handler om og gjett hva som kommer til å skje videre.

- *What tools do the boy use?*
- *What are they going to build?*
- *What do you think will happen next?*

After reading

Teksten er todelt i den form at den fungerer som utgangspunkt for samtale om hverdagsaktiviteter om sommeren, samtidig som den gir et godt utgangspunkt for en kort repetisjon av klokka og ukedagene.

Ukedagene og månedene skrives med stor forbokstav, mens årstidene tidligere også ble skrevet med stor forbokstav, skrives de nå med liten forbokstav.

- *What day do you think it is? (Wednesday)*
- *What day can they not meet? (Thursday)*

Repeter hele timer (*It is two o'clock*), halve timer (*It is half past ...*), samt kvart over (*It is a quarter past ...*) og kvart på (*It is a quarter to ...*).

Gjør elevene oppmerksomme på at de enten kan spørre "*What's the time?*" eller "*What time is it?*"

Activity kan diskuteres i par, små grupper eller full klasse. Tror elevene at vennskapet vil vare for evig?

Facts – time

a.m. – (ante meridiem) før middag

p.m. – (post meridiem) etter middag

noon – middag, klokka tolv på dagen

midnight – midnatt, klokken tolv om natten

<Glosefelt>

- *watch* – armbåndsur
- *clock* – veggur, veggklokke
- *What is the time? / What time is it?* – Hvor mye er klokka?
- *o'clock* (brukes fortrinnsvis om hele timer) eks. *I am coming home at five o'clock*
- *an hour* (stum h, gir vokallyd og derfor bruker vi *an* som artikkel)
- *to tell the time* – å kunne si hva klokka er
- *to look at something* – å se på noe
- *to watch something* – å følge med på noe, eks. *I am watching a movie.*

<Ikon for Step 1 >

Workbook side 14-15

Oppgave 21-23 – ordinnlæring og begreper står i fokus.

I **oppgave 24** (ukedagene) sammenligner vi engelsk med norsk eller samisk og andre språk. Be elevene lete etter likheter i de ulike språkene.

Oppgave 25 går på tekstforståelse.

Flurried ice cream – dialog

<Ikon for Step 1 (trapp)>

Textbook side 22-23

Ordet *flurried* kan bety noe som er pisket sammen eller en virvelvind. Det kan også bety forfjamset, forvirret eller nervøs. Softis er en iskrem som fremstår som pisket sammen med myk konsistens. I denne fortellingen blir også den ene hovedpersonen litt forfjamset.

Se side 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: Vennskap og handel i butikk

Dialogen foregår i en iskrembutikk. Kieran (gutten) vil gjerne spandere iskrem på Hannah. Her kan man samtale om valuta og lage diagrammer. Ruten med Facts tar opp hvor på de britiske øyer man bruker hvilken valuta.

Legg merke til høflighetsfrasene som går igjen i teksten.

Samtale om valuta/matematikk:

- *Both children are eating ice cream. How much does one ice cream cost?*
- *If Kieran were to buy ice cream for his mother and father, aunt and uncle how much would he have to pay?*
- *How much is one € in NOK?*
- *How much did Kieran pay in NOK for the ice creams he bought for him and Hannah?*

<Gloseikon>

- *let us go to / let's go to* – la oss gå til (sammentrekning)
- *how much is it* – hvor mye koster det
- *my pleasure* – bare hyggelig
- 2€ (merk at vi sier *euro* i både entall og flertall, men når vi bruker £ i flertall, sier vi *pounds*)
- *sorry* (når vi beklager), *pardon* (når vi ikke har hørt eller forstått hva noen sier), *excuse me* (når vi ber noen flytte seg eller henvender oss til folk for eksempel å spørre om veien). På norsk bruker vi som regel bare ordet "unnskyld".

<Ikon for Step 1>

Workbook side 16-19

Oppgave 26 og 29 trener tekstforståelse.

Oppgave 27-28 og 30 trener valuta, målenheter og utregning. Her må elevene vite at *doll* betyr dokke, *sketchbook* betyr tegneblokk, *scooter* betyr sparkesykkel og at *board game* betyr brettspill (her; Ludo). Elevene skal regne ut priser i euro og omregne i norske kroner. Vi foreslår at dere finner dagens kurs og skriver denne på tavla, rund av til nærmeste kroner. La elevene skrive ordene ved siden av tegningene på side 18.

Preparing for a camping trip - dialog

<Ikon for Step 2 (trapp)>

Textbook side 24-25

Se side 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: På campingtur, insekter, allergi og hjemlengsel.

Denne dialogen er en tekst med humor, der far er litt "kjekkas", men egentlig ikke så tøff når det kommer til stykket.

Before reading

Før dere går i gang med dialogen, kan du spørre elevene om de har vært på turer der det har skjedd morsomme hendelser.

- *Have you been on a trip where something funny or strange happened?*

Samtalespørsmål

- *Where did you go camping?*
- *What did you take?*
- *What did you wear?*
- *Who did you travel with?*

<Glosefelt>

- *camp site* – leirplass, camping plass
- *finally* – endelig
- *er* (uttales som en lyd, lydmalende ord)

<Ikon for Step 2>

Workbook side 20

Oppgave 31 trener begrepsinnlæring, forklare ord og begreper på engelsk.

Oppgave 32 trener tekstforståelse. Elevene må svare med hele setninger. Bruk gjerne begrepene *subjekt* og *verbal* dersom de kan dette på norsk (enkel setningsanalyse).

Packing list - liste

<Ikon for Step 2 (trapp) >

Textbook side 26-27

Se side 00 for gjennomgang av XXX

Tema: Skrive lister, planlegge

Teksten tar for seg forberedelser til campingturen. Listen med utstyr og annet som skal medbringes er knyttet til illustrasjonene.

Å skrive lister er for mange en nødvendighet, enten man skal på tur eller ut for å handle. Lister kan være en trygghet i at man har tenkt gjennom og har en plan for det man skal gjøre.

Be elevene tenke på når de trenger å skrive lister (ferie, skolearbeid, handling av mat, treningsopplegg de skal gjennomføre, liste over favorittmat, liste over favorittmusikk, liste over favorittbiler/idrettsutøvere osv.).

Samtalespørsmål:

Diskuter med elevene hvorfor vi skriver lister (side 26-27) over ulike gjøremål? (planlegging, forberedelser etc.)

Hvordan kan elevene bruke lister i skolearbeidet? (skape oversikt over eget arbeid i form av notater)

- *Why do we make lists?*
- *What type of lists do your parents write?*
- *When did you last make a list?*
- *What type of lists do you listen to? (music)*

<Glosefelt>

- *to do list* – må-gjøre oppgaver
- *shopping list* – handleliste

Dette er en tekst som trener ord og begreper vi bruker når vi drar på tur.
Ordene tilhører ordklassen substantiv.

Activity

Etter samtalen, la gjerne elevene lage handlelister eller lister over oppgaver de har i hjemmet. La dem sitte i par eller grupper.

<Ikon for Step 2 >

Workbook side 21

Oppgave 33 trener begrepsforståelse, mens **oppgave 34** trener ordinnlæring.
Gjør gjerne noen eksempeloppgaver på tavla først.

Dersom du har raske og selvstendige elever, kan du la dem lage tilsvarende oppgaver som i oppgave 33.

Eksempel:

You can drive a strawberry.

You can eat a tent.

You can sleep in a bed.

A smelly ride home – fortelling

<Ikon for Step 3 (trapp)>

Textbook side 22

Se side 00 for gjennomgang av fortelling.

Tema: Campingturen, ulike interesser, vær, holdninger til mobiltelefonbruk, haiking

Teksten er skrevet i fortid, og her er brukt regelrette og uregelrette verb. Preteritum av verbene som eget grammatikktema kommer først på 6.trinn.

Before reading

Bruk illustrasjonene og spør hva elevene tror fortellingen handler om, hva som skjer og hvordan det ender.

- *What does the title mean?*
- *What do you think happens in the story?*
- *How do you think the story ends?*

I forbindelse med disse spørsmålene kan man også introdusere elevene for

1. Innledning (*beginning*)
2. Handlingsdel (*plot*) – hva er problemet i fortellingen
3. Avslutning (*ending*) – hvordan løses problemet

During reading

Stopp opp underveis og vis til de ulike delene av teksten. Still spørsmål som går på hva som har skjedd, og hva de tror skjer videre. Relater tematikken til elevenes egne erfaringer.

- *Have you ever been surprised by heavy storms? What happened?*
- *What do you think about hitchhiking?*
- *What smells do you like / not like?*

After reading

Svar på spørsmålene i Activity sammen eller i mindre grupper. La elevene oppsummere teksten muntlig som en forberedelse til arbeidet med sammendrag.

<Glosefelt>

- *stream* – bekk
- *muttered* – mumlet
- *less than* (little – less – the least) adjektiv
- *more than* (much – more – the most) adjektiv
- *shelter* – busskur (substantiv), *shelter* – søke ly, søke beskyttelse (verb)
- *unsure* (prefikset *un-* brukes så ordet får en motsatt betydning) andre prefikser med samme funksjon kan være *in-*, *il-* eller *im-*) **eksempel:** *fair* – *unfair*, *convenient* – *inconvenient*, *legal* – *illegal*, *possible* – *impossible*

<Ikoner for Step 3 >

Workbook side 22-23

Oppgave 35 trener tekstforståelse og sammendrag.

Oppgave 36 er beregnet på alle elever, elevene kan gjerne jobbe sammen i par.

Speaking – Meet and greet

Textbook side 34

Temaet for Speaking er ord og uttrykk for smalltalk når man møter nye mennesker. Hva kan man fortelle? Hva kan man spørre om? Hvordan bli kjent?

Be en elev komme opp. Modeller for elevene først ved å stille spørsmål og formulere svar sammen med dem. Bruk modellteksten på side 34 i Textbook. Gjennomgå nøkkelordene før elevene jobber på egen hånd.

Deretter går elevene sammen i par og samtaler i rolle. Dette blir en repetisjon fra innledningen i kapitlet (kapitteloppslaget). Nå kan de mer og kan holde en lengre samtale.

Writing – Description

Textbook side 35

Writing sidene har til hensikt ved hjelp av modelltekster å trene skrive på et enkelt nivå. Det skal være et lett verktøy å bruke for både elever og lærere.

Writing sidene er også knyttet opp til Stairs Online – Genres som er et digitalt skriveverksted der elevene kan formulere egne tekster etter at læreren har modellert arbeidets gang sammen med elevene.

I dette kapitlet er det *Description* (beskrivelse) som er i fokus.

Teksten fungerer som modelltekst, der du ved hjelp av enkle grep kan endre teksten og beskrive en annen person.

Ved å bytte ut Robert med et annet navn, og farge på hår og øyne med en annen farge har dere raskt laget en personbeskrivelse av en annen.

Eksempel:

This is Robert (*Mary*).

He (*She*) is ten (*eight*) years old.

Robert (*Mary*) has brown (*red*) hair and brown (*blue*) eyes. His (*Her*) hair is short (*long*) and curly (*straight*).

He (*She*) has braces on his teeth (*a dog and two cats*).

For de elevene som er mer selvstendige, kan de skrive i en friere tekst der de bruker nøkkelordene på side 35 som støtte.

Bruk gjerne Description oppgaven i Stairs Online. Den kan elevene løse på tre nivåer. Viktig at du gjennomgår modelltekst og framgangsmåte før elevene går i gang på egenhånd.

Chapter 2

Hobbies and Interests

Textbook side 36-59, Workbook side 24-41

<Samme kapittelfarge som i TB>

Kunnskapsløftet 2013

Språklæring	Bruke digitale ressurser og andre hjelpemidler i egen språklæring
Muntlig kommunikasjon	Uttrykke og begrunne egen mening om kjente emner Forstå hovedinnholdet i muntlige tekster om kjente emner
Skriftlig kommunikasjon	Bruke grunnleggende mønstre for rettskriving, ordbøying, setnings- og tekstbygging i produksjon av tekst
Kultur, samfunn og litteratur	Formidle korte tekster om selvvalgte emner

Can do

Mål /Jeg kan:	<ul style="list-style-type: none"> - uttrykke meninger - begrunne meninger - forstå tekster om kjente temaer - skrive tekster som andre kan forstå
---------------	---

Tema for kapitlet	<ul style="list-style-type: none"> - Hobbies and interests; idrett, dyr og andre hobbyer - snakke om hva jeg kan (og ikke kan) - snakke om hva jeg er flink til (og ikke så flink til) - skrive fakta om en hobby
Gloser fra introsiden	Adjektiv: dangerous, funny, good, interesting, strong, scary Verb: compete, learn, play, practise, remember Substantiv: competition, musical, presentation, tournament, tricks Fraser: Can I help you? That would be great!
Teksttyper, sjangere	Dikt Dialoger Scrapbook Faktatekst Fortelling Reiseblogg
Grammar	Verb: Like doing, Can/can't
Speaking	Samtale om hobbyer og interesser

Writing	Presentasjon av en hobby
Stairs Online:	Chapters – Chapter 2 – Hobbies and Interests Genres – Facts Grammar – Verbs og Questions and answers

Kapitteloppslag

Textbook side 36-37

Start med å samtale om tittel og bilde.

What is the boy doing?

Who can skate? (girls, boys, grownups, children, teenagers?)

Do you go skateboarding, rollerblading or scootering?

Do you know any skaters?

What do you like doing?

What is your hobby?

In what are you interested?

Les introteksten sammen. La elevene lete etter nøkkelord i kapittelintroteksten som sier noe om tematikken. *different, interest, like doing*

Les teksten. Snakk om ulikheter.

Gjennomgå kapittelordene og målene for arbeidet med kapittelet. Les ordene sammen og se på hvordan de skrives. I dette kapitlet kan det bli morsomt å leke mimelek med adjektivene. Forsøk at en elev mimer, og la de andre gjette hvilket av kapitlets adjektiv han eller hun forsøker å uttrykke.

Presenter kort hva dere skal lære i Grammar og hva dere skal jobbe med i Speaking og Writing. Her kan du bare vise dem i Tavlebok hvis dere sitter i ring. Hvis elevene har litt avstand fram til tavla, er det lurt å be dem bla med deg.

Forslag til lekse med frasene kan være å tenke ut to situasjoner der en kan bruke uttrykket "Can I help you?" og "That would be great!"

Se ellers kapittel 1 og generell del **side 00** for ideer.

<Join the team!>

Four-legged friends <Underkapittel>

Textbook side 38-47, Workbook side 31

Dette underkapitlet handler om kjæledyr, fra kanin og hest til de mer eksotiske som tarantell. Mange barn har et forhold til dyr, enten de har egne kjæledyr eller har venner eller familie som har dyr.

My rabbit (dikt)

<Ikona for Step1 (trapp)>

Textbook side 38

Se side **00** for gjennomgang av dikt. Legg vekt på å finne rimordene her.

Before reading

Aktiver elevenes forkunnskaper om dyr.

What do you know about rabbits?

Name as many pets as possible.

Name different animals, wild animals, farm animals etc.

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

carrot – gulrøtter, *lettuce* – salat, forklar gjerne at *salad* er et ord på engelsk, men er en matrett og ikke en plante. Ulike bladgrønnsaker kan brukes som “salad leaves”, eller grønt i salater. Ordene for grønnsaker og brød er repetisjon fra 1.-4. trinn.

bunny - harepus. Kan brukes om kanin eller hare. Forklar at *rabbit* og *bunny* er synonymer, litt som bjørn og bamse.

hide – gjemme seg. Legg merke til at det ikke er refleksivt på engelsk. På norsk heter det å gjemme seg, på engelsk er det kun *to hide*.

who betyr “som” i denne sammenhengen. Egentlig brukes “*which*” eller “*that*” om dyr, men i denne sammenhengen blir dyret omtalt som en person, både med navn og personlig pronomen. Derfor brukes “*who*”.

Spørsmål til samtale:

Who has a pet?

What kind of animal is it?

How do you look after it?

What is its name?

What does it eat?

If you could choose a pet, what kind of pet would you get?

<Ikon for Step 1>

Workbook side 24-25

I **oppgave 37** skal elevene finne rimord i diktet. Det bør dere ha gjort sammen i klassen først. I **oppgave 38** skal de skrive hvilke farger dyrene har. Da får de repetert ord for dyr og ord for farger, som de har trent på tidligere.

Oppgave 39 går ut på å sette inn ord slik at teksten blir et dikt. Diktet har samme oppbygging som “My rabbit”. Les gjerne diktet i oppgaven høyt sammen, enten som en gjennomgang eller som en oppsummering av oppgaven. Mange elever har lettere for å finne rimordene om de hører riktig uttale av ordene først.

Pet shock

<Ikon for Step1 (trapp)>

Textbook side 39

Se side 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: Valg av kjæledyr

Snakk om teksten etter at dere har lyttet. Når dere gjennomgår Activity, spør gjerne elevene om de vet hvor edderkoppen Arabella er.

Where is Arabella, the spider? eller

Can you see the spider? Where is it?, etc.

Hun sitter på ryggen til moren – det vises på illustrasjonen.

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

gone – kan både være adjektiv i betydningen borte eller perfektum partisipp av *to go*, altså å reise. Her er det i form av adjektiv.

It costs too much – det koster for mye. Du kan også si: *it is too expensive* – det er for dyrt.

Spørsmål til samtale:

How do your parents feel about pets?

What pets are expensive?

How do you feel about spiders?

<Ikon for Step 1>

Workbook side 25

Oppgave 40

Oppgaven er formulert som spørsmål og svar med luker der elevene skal fylle ut ordene som mangler. Her får ikke elevene svarene bare ved å skanne over teksten, de må lese og forstå innholdet.

Tonje's scrapbook - (scrapbook/fotobok)

<Ikon for Step2 (trapp)>

Textbook side 40-43

Tema: Teksten er en minnebok, og inneholder mye fakta.

Hent gjerne tips til gjennomgang av faktatekster på s. 00. Denne sjangeren er mer personlig, og har også en del felles med bloggen, som vi møter senere i kapitlet.

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

Her er det ekstra viktig at dere gjennomgår faguttrykkene i gloseboksen før elevene begynner å lese. Hesteinteresserte elever vet kanskje hva ordene er på norsk og kan forklare. Andre ord som dere kan gjennomgå:

blacksmith – smed. Dette er et yrke kanskje ikke så mange har hørt om, hvis ikke elevene har kjennskap til hest.

equipment – utstyr

competition – konkurranse, *compete* – konkurrere

breed – rase, dette ordet brukes også om andre dyr, som hunderaser og katteraser. Ordet kan også brukes om det å drive oppdrett.

Elevene kan i mindre grupper lese kun en del av teksten (*Owning a horse*, *My horse* og *At work*), og så kan de i nye grupper, tre og tre videreformidle til hverandre den delen de har lest.

<Ikon for Step 2>

Workbook side 27-29

Oppgave 43

Formålet med oppgaven er å skrive setninger om hva hesten Rappen liker. Elevene får trent på strukturen *like doing*, og de får brukt -s i 3. person entall. Samtidig får de trent på leseforståelse, da noen av setningene ikke gir mening når en snakker om en hest. Elevene skal skrive setningene som er riktige.

Oppgave 44

Her skal elevene lage en fiktiv *scrapbook* som handler om hund og katt. Vi ser hunden og katten i ulike situasjoner, og ser at de er venner. Gjennomgå hjelpeordene og bruk gjerne tavleboka sammen med elevene for å vise hvordan de kan skrive i sin scrapbook. La elevene komme med forslag.

What makes a reptile a reptile? – dialog, presentasjon

<Ikona for Step3 (trapp)>

Textbook side 44-47

Denne teksten er en fiktiv presentasjon, men den inneholder mye fakta. Det kan være greit at du forteller elevene det. Se s. 00 for gjennomgang av dialog.

Before reading

Før dere leser og lytter, kan dere snakke litt om hva dere allerede vet om reptiler. Noter nøkkelord (*key words*) på tavla. Hjelp elevene med ord hvis de bare kan fortelle på norsk. Noen kan sikkert nevne noen reptiler som *snake*, *lizard*, *crocodile*.

What do you know about reptiles?

Have you seen any reptiles before? Where?

Can you describe them, size, colour etc?

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

I tillegg til ordene i gloseboksen, bør du gjennomgå disse:

prepare for – forberede seg til

amongst – blant

funny – rar, morsom

rocks – klipper, store steiner

closer – nærmere

abroad – i utlandet

skin – hud

fur – pels

prey – bytte

ate – spiste (preteritum av *eat*)

During reading

Her kan elevene notere ord de ikke forstår ved første gjennomlesing. Ved andre gangs gjennomlesing kan de gjerne notere nøkkelord med tanke på å gjenfortelle teksten.

After reading

Her kan dere for eksempel lage et notat (2 kolonne notat) der dere sammenlikner reptiler og pattedyr etter at dere har lest teksten.

Eksempel

reptile	mammal
<ul style="list-style-type: none"> • hatch from eggs • cold-blooded • have scales 	<ul style="list-style-type: none"> • born and taken care of by parents • constant body temperature • have skin (some fur)

Spørsmål til samtale:

- *How did you like Holly and Oliver's presentation?*
- *What is important when you make a presentation?*
- *What are the most interesting facts you have learnt about reptiles?*

<Ikona for Step 3>

Workbook side 30-31

I **oppgave 45** skal elevene jobbe videre med teksten og finne fakta. De skal lese og streke under / markere med markeringstusj. Som støtte har vi lagt på noen gule huskelapper med spørsmål som skal hjelpe dem å finne fram til den viktigste informasjonen i teksten.

De skal skrive notater og sammenlikne med en klassekamerat. Selv om ikke alle elevene i gruppen din har gjort denne oppgaven, kan det være nyttig å gjennomgå den felles i klassen. Hvis du bruker tavleboka, kan de svakeste elevene sitte og stryke over sammen med deg når dere gjennomgår teksten. Da har de sterkeste elevene fått prøve på egen hånd, og kan bidra til gjennomgangen. De svakeste elevene kan da greie seg med å gjøre oppgave 45 a.

Grammar <underkapittel>

Textbook side 48-49, Workbook side 32-33

What do you like doing?

I dette kapitlet skal elevene lære de språklige strukturene *What do you like doing?* Og *I like.../ I don't like ...*

Vi har valgt å bruke sammentrekning i uttrykket *don't like*, da engelskundervisningen fortsatt er preget av mye muntlig aktivitet og det er oftest slik vi hører det uttalt. Det er viktig at du forklarer elevene at *don't* er en sammentrekning av ordene *do not*. Hvis vi skal legge ekstra trykk på det vi sier, kan vi si "do not" i stedet for "don't".

Hvis du vil at elevene skal trene på bare å fortelle hva de liker og ikke liker, kan vi anbefale nettstedet til British Council. De har oppgaver og tester som går på dette.

<<http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/grammar-tests/and-dont>>

På grammatikksidene skal elevene snakke om hva de liker og ikke liker å gjøre. Det går an å si "I like to swim" i stedet for "I like swimming". Det er kun en nyanseforskjell på disse to måtene å si det at du liker å svømme. "I like to swim" ligger litt nærmere "jeg pleier å svømme". Når vi sier "I like swimming", betyr det "jeg liker å svømme".

Gjennomgå s. 48 i Textbook og bruk gjerne tavleboka. Se i margen for å vise at verbet "like" bøyes etter person i presens. Når dere har lest tegneserien om krokodillen Charles, kan elevene gjennfortelle innholdet. Da må de bruke "He likes", og får øvd på 3. persons -s.

Som en aktivitet kan elevene spørre hverandre to og to:

"Do you like swimming?"

"Yes, I do."

Bruk alle ordene på s. 48, *playing, cooking, cleaning, washing up, dusting*.

La gjerne elevene finne på egne ord også, eller spørre hverandre: *"What do you like doing?"* og så svare.

I en slik aktivitet er det ofte lurt å ta opp en elev slik at du kan modellere. La gjerne to elever komme opp og vise for de andre.

<Ikoner for Step 1,2,3>

Workbook side 32

I oppgave 46 og 47 jobber dere med uttrykket *"What do you like doing?"*

Dersom noen blir fort ferdig, eller trenger mer utfordring, kan du gi dem følgende oppgaver:

- *Write five sentences about what you like doing at home.*
- *Write five sentences about what you like doing at school.*

Svarene kan skrives i skrivebok, på pc eller på ark. La gjerne elevene vise hva de har skrevet eller lese det opp i klassen. Det kan motivere flere til å strekke seg faglig.

Can / can't

På samme måte som i forrige språklige struktur, er det viktig at du forklarer at *can't* er en sammentrekning av ordene *can + not*. Vi kan skrive *cannot* i stedet for *can't*, men det skal skrives i ett ord. *Can / can't* er ganske enkelt på den måten at det ikke endrer seg etter person. Dette viser du ved å gjennomgå margeteksten på s. 49, *I can*.

Se også på bildene på s. 49 og snakk om dem. Spør om noen av elevene kan spille piano, svømme eller ri. Skriv gjerne opp noen verb/verbuttrykk på tavla. For eksempel: *swim, read, speak English, ride a bike, play football, drive a car, speak French*.

La elevene skrive en setning om noe de kan og en setning om noe de ikke kan. Oppmuntre dem til å bruke andre ord enn ordene på tavla hvis de kan. Hvis de ikke vil fortelle høyt hva de kan og ikke kan, kan du for eksempel si *"Who can ride a horse?"* og la alle som kan det rekke opp hånda, eller svare i kor. Så sier du for eksempel *"Who can't ride a horse?"*, og de andre rekker opp hånda eller svarer i kor. La det være noen eksempler som ingen kan, slik at du får med *"I can't"* også.

Elevene kan gjerne ha en samtale to og to der de spør og svarer med *can / can't*. Vis med en eller to trygge elever hvordan dere kan spørre og svare:

- *Can you sing opera?*
- *No, I can't. Can you?*

- *No, I can't either.*

Legg gjerne til andre uttrykk også, som "*How about you?*", "*Neither can I*", "*Me neither*"

<Ikona for Step 1,2,3>

Workbook side 33

I **oppgave 48** skal elevene skrive om hva ulike dyr kan og ikke kan gjøre. Det kan være lurt å gjennomgå ordene før elevene begynner på oppgaven. Mange av substantivene er nok kjente, men det kan være lurt å gjennomgå ord som *roar* – brøle, *hunt mice* – jakte på mus og *bark* – bjeffe.

I **oppgave 49** møter elevene ordet *hop*, som på engelsk er å hinke.

For elever som er fort ferdige eller trenger mer utfordring, kan de gjøre følgende oppgaver:

Write 3-5 sentences about these topics:

- *What can you do?*
- *What can't you do?*
- *What can a monkey do that a human being can't?*
- *What can children do after school?*

Dere kan også jobbe med grammatikkoppgaver i Stairs online. Velg *Questions and answers*.

Vi kan i tillegg anbefale British Councils nettsider om temaet. Søk: *British council can can't*.

<<http://learnenglishkids.britishcouncil.org/en/grammar-tests/modals-can-and-cant>>

Action and drama <Underkapittel >

Textbook side 50- 57, Workbook side 34-41

Dette underkapitlet handler om aktiviteter, som go-cart, fotball, skateboard og reiseopplevelser. La gjerne elevene fortelle om sine egne interesser og aktiviteter.

Mini-Formula One – faktatekst

<Ikona for Step1 (trapp)>

Textbook side 50

Se s. 00 for gjennomgang av faktatekster.

Before reading

Gjennomgå ordene i gloseboksen før dere leser teksten. Snakk også om Facts-ruten og forklar ordene *single-seater* (med ett sete), *consists of* – består av, *races* – løp

During reading

Presenter elevene for dette spørsmålet når dere leser teksten:

What do you learn about go-carting in the text?

After reading:

- *Why do you think the text is called Mini-Formula One?*
- *How can you make sure you are safe when you drive a go-cart?*
- *What does it take to become good at go-carting?*

<Ikon for Step 1>

Workbook side 34-35

I **oppgave 50** skal elevene finne rimord som passer inn i en luketekst. Det er lurt om dere leser teksten høyt, slik at det er lettere for elevene å høre hva som rimer.

I **oppgave 51** skal elevene løse oppgaven på egen hånd, og så lese de riktige setningene for en annen elev (læringspartner hvis dere bruker det). Her får de trent på tekstforståelse og *can / can't*.

Elevene jobber videre med innholdet i teksten i **oppgave 52a**, som er en luketekst. Be dem gjøre oppgaven uten å se i Textbook. De kan kontrollere svarene sine mot Textbook når de har gjort oppgaven. I **oppgave 52b** skal elevene finne ord fra teksten der bokstavene har byttet plass. Ordene er *helmet, gloves, shoes, car, hobby*. I **oppgave 52c** skal ordene brukes i setninger. Setningene kan skrives i egen skrivebok eller på pc. Elever som strever med ortografi bør få skrive på pc.

At the skatepark – dialog

<Ikon for Step1 (trapp)>

Textbook side 51

Se s. 00 for gjennomgang av dialog.

Tema: Skating og det å bli kjent med folk med samme interesse

Before reading

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

Gjennomgå ordene i gloseboksen. Snakk også om faktaruten. Forklar ordet *illegal* – ulovlig. Du kan også si *against the law*. *Kickturn* og *drop in* er tricks som en kan gjøre på skateboard. Når en skater gjør en *kickturn*, står hun bak på brettet og svinger den forreste delen av skateboardet. *Drop in* betyr å stå på brettet for så å slippe seg ned fra kanten på rampen.

During reading

Her er noen punkter elevene kan tenke på mens de leser teksten. Hvis du synes dette er for mange, kan du velge ett eller to punkter de skal konsentrere seg om mens de leser. Skriv gjerne dette på tavla før dere begynner å lese.

- *Notice who says what.*
- *Who is new and who has been to the skate park before?*
- *Find tricky words.*
- *What do people say when they get to know each other?*

After reading

Spørsmål til samtale:

- *How do the boys welcome the new skater (Jacob)?*
- *Where can you skate? (on the street, in a skatepark ...)*
- *Why do you think skateboarding has been illegal?*

- *How can you make friends?*

Activity her krever litt tid, da elevene skal finne videoer og bilder. Det kan eventuelt være en hjemmelektse å finne fram til dette, så kan de presentere det de har funnet i full klasse eller i mindre grupper.

<Ikon for Step 1>

Workbook side 36-37

I **oppgave 53** skal elevene finne hvilke uttrykk som passer i ulike situasjoner. **Oppgave 54** går ut på å skrive setninger om hva de selv liker å gjøre etter skolen. Her får de også trent mer på strukturen “like + doing”. I **oppgave 55** skal elevene trene på ulike ord og begreper for utstyr til skateboard. Gjennomgå gjerne den gule og grønne gloseboksen på s. 37. Her kan det være ord elevene ikke forstår. Oppmuntre dem gjerne til å bruke ordbok.
(*tutu* – ballerinasjørt)

Football fever – fortelling

<Ikon for Step2 (trapp)>

Textbook side 52-55

Se s. 00 for gjennomgang av fortelling.

Before reading

Bruk også litt tid på “Before reading” - strategiene, se i margen på s. 52. Fotballinteresserte elever kan sikkert noen av disse uttrykkene, og kan enten oversette eller forklare dem. Her er det mange ord i gloseboksene, så det kan være lurt å gjennomgå glosene på s. 52-53 før dere lytter, og ta resten etter at dere er ferdige med å lytte, så avslører du ikke slutten før dere har lyttet til teksten sammen.

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

Ordet “null” på engelsk kan ha følgende ord:

- *nil* i fotball. The score is one-nil, nil all (null-null)
- *naught* – brukes for eksempel i *naughts and crosses* (bondesjakk)
- *zero* – i matematikk
- *love* i tennis
- du kan også si “O” for null når du sier ett og ett siffer. (Eks. *double o – seven* , *agent 007*)

During reading

Her er teksten ganske lang, så det kan være lurt å stoppe opp og oppsummere litt underveis slik at du vet at du har alle elevene med deg. Sluttpoenget blir som oftest oppfattet av elevene, og du merker fort om de har forstått at mamma er treneren.

Denne teksten har vært utgitt på norsk i serien *Simsalabim – vi leser*, så noen av elevene kjenner den kanskje fra før.

After reading

Still disse spørsmålene og gjør Activity.

Spørsmål til samtale:

- *How did you like the story?*
- *Were you surprised when you learned that Mum was the coach? Why / Why not?*
- *What do you know about Norway Cup? Who has played in the tournament?*

<Ikona for Step 2>

Workbook side 38-39

I **oppgave 56** skal elevene finne ord fra teksten og plassere dem på en tegning (56a), deretter koble engelske og norske ord (56b). **Oppgave 57** tester leseforståelsen. Først skal elevene markere om en setning er riktig eller i gal i forhold til teksten de har lest, og så skal de velge ut de riktige setningene og skrive dem.

Marlon's travel blog – reiseblogg

<Ikona for Step3 (trapp)>

Textbook side 56-57

Se s. 00 for gjennomgang av faktatekst. En blogg er non-fiction, men her er det mer rom for personlige opplevelser og meninger enn i en fagtekst. Det er likevel en del fakta om London her, om typisk britisk mat og om noen severdigheter i London. Vaktskiftet utenfor Buckingham Palace er hver dag kl 11.15-12, så lenge været tillater det. Det finnes mange videoer som viser dette på youtube. Søk opp *Changing of the guards, Buckingham Palace*. Du kan også finne videoer fra *Madame Tussauds* her, blant annet noen som viser hvordan voksfigurene ble laget. Vi anbefaler at du ser alle videoer selv før du viser noe til elevene. Du kan legge det inn i tavlebok på forhånd, slik at du har det klart til timen. Bruk mediefanen.

Before reading

What can you see in the pictures?

Look at the headline. What can you do in London?

Where is London?

<Gloseikon/bilde av en ordbok eller lignende:>

chocolate – merk at dette er et substantiv som du ikke kan telle. Du kan kjøpe “a chocolate bar”, eller “some chocolate”, men hvis du sier “a box of chocolates”, betyr det konfekt.

fish and chips – fritert fiskefilet og pommes frites, serveres på tradisjonelt vis inne i et avisapir, med remulade og sitron. Dette var den britiske nasjonalretten tidligere.

excited – spent

During reading

- *Look for tricky words.*
- *What places did Marlon visit?*

After reading

Snakk om spørsmålene til Activity. I tillegg kan dere diskutere disse spørsmålene:

- *Do you know anyone who has been to London?*
- *Have any of you been to London? What did you see or do there?*
- *Would you like to go to London?*
- *What is your favourite music?*

<Ikon for Step 3>

Workbook side 40-41

I **oppgave 58** skal elevene koble ord og definisjoner av disse. Alle ordene er fra teksten de har lest.

I **oppgave 59 a** skal de skrive ord der vokalene i ordene mangler. Disse ordene kan fungere som nøkkelord (*key words*) til sammendraget (*summary*) de skal skrive i **oppgave 59b**.

Elevene skriver sammendraget i egen skrivebok eller på pc.

Speaking

Textbook side 58

Talking about hobbies and interests

Her er det to oppgaver. Den ene er en samtale om hva en liker og ikke liker, hva en er flink til og mindre flink til. Denne oppgaven passer for de aller fleste elevene. I tillegg har vi lagt inn et miniforedrag. Det er en fin utfordring som passer de elevene som er faglig sterke nok.

Dialogue

Gjennomgå eksempelet på s. 58. Ta gjerne opp en elev og gjennomfør en samtale med ham eller henne. Be gjerne om forslag fra klassen til hva dere kan si. Forklar nøkkelordene i den blå ruten. Få gjerne opp andre interesser og aktiviteter på tavla dersom elevene har andre interesser.

Elevene kan sitte to og to eller tre sammen og gjennomføre dialogen. Hvis noen har lyst, kan de gjerne framføre for klassen. La dem da få tid nok til å forberede seg. Denne øvelsen er først og fremst en øvelse i å snakke uten manus.

Mini talk

Her skal elevene lage et lite miniforedrag på 2-3 minutter om en hobby eller interesse de har. Det går an å jobbe to sammen hvis noen har samme hobby. Bruk eksempelt teksten på s. 58 og forklar at "short description" og "football and me" er nøkkelord som skal hjelpe dem å strukturere seg. Først forklares hva fotball er, så kommer deres eget forhold til idretten. Det er lurt å øve seg flere ganger, og gjerne ta tiden mens de snakker. La gjerne de andre elevene gi tilbakemeldinger på engelsk. La dem også helst stille spørsmål på engelsk.

Bruk gjerne "two stars and a wish":

Eksempler <stjernetegning>

- *I learned a lot from your presentation.*
- *I liked the way you explained...*
- *I could understand everything you said.*
- *I liked hearing about...*
- *Your slides were...*

- *You had eyecontact with your audience*
- *You were... engaging, enthusiastic...*

<tryllestavtegning>

- *I want to hear more about...*
- *You should speak up a bit*
- *You spoke a bit too fast for me to understand*

Elevene lærer disse tilbakemeldingene utenat etter hvert. I begynnelsen kan det kanskje bli litt ukritisk bruk av dem, men hvis de er vant til kameratvurdering i andre fag, kommer de fort inn i dette, og blir vant til det. La det alltid være flere positive tilbakemeldinger enn ønsker om forbedring.

Writing

Textbook side 59

Facts

Elevene skal skrive fagtekst om en hobby. Her kan du gjerne bruke *Stairs online Genres – Facts*, der du finner skriveoppgaver om kjæledyr på Step 1, Step 2 og Step 3. Bruk modelltekstene og gjennomgå i klassen. På Step 1 får elevene mye hjelp, mens det er mindre hjelp på Step 2 og Step 3. Hvis dere gjør oppgaven her, så gjennomgå skriveskjemaet før du elevene jobber på egenhånd. Et tips fra en av elevene som testet ut *Stairs online* er at det er lurt å trykke på spørsmålstegnet før en skriver teksten i hvert felt.

< faksimile fra skjemaet her: >

http://stairsonline5.cappelendamm.no/skrivestotte.html?tid=939903&_u=L3NqYW5nZXJzaWRILmh0bWw=&_i=OTUxMTU1&_t=RmFjdHM=>

På s. 59 i Textbook lærer elevene hvordan de kan skrive om en hobby. Det kan være en idrett, eller dans, musikk eller en annen aktivitet.

Gjennomgå modellteksten på s. 59. Du kan eventuelt bruke et skjema for å fylle inn nøkkelord (*key words*) slik at de strukturerer teksten:

Title	
short description	
equipment	
clothing	
why I like this hobby	
summing up	

La elevene notere egne nøkkelord.

Veien fra nøkkelord til ferdig tekst kan være vanskelig for noen elever. Du kan skrive litt sammen med elevene mens de kommer med forslag. Da er den elektroniske tavla et godt hjelpemiddel. For noen elever kan det være lurt å se hele prosessen. Du må vurdere hvilke elever du har og du kjenner best hvordan de jobber med skriving i andre fag. Elevene kan for eksempel jobbe to og to sammen.

Skriftlige arbeider bør jobbes med på skolen. Du kan gjerne gi i lekse å forberede skrivingen eller å slutføre den, men mesteparten av prosessen bør foregå på skolen. På den måten kan du hjelpe elevene underveis, og du ser bedre hva de får til selv, og hva de trenger veiledning til. Her kan også elevene i ettertid øve seg med å skrive i *Stairs Online* hjemme.